

PELĖSINIŲ GRYBŲ ĮTAKA KARVIŲ SVEIKATAI IR KAI KURIOMS KEPENŲ FUNKCIJOMS

Jurgis Sutkevičius, Algirdas Černauskas

Lietuvos veterinarijos akademija, Vidaus ligų katedra, Tilžės g. 18, Kaunas; tel.: 8 37 36 33 57;

el. paštas: vidved@lva.lt

Santrauka. Tirta pašaro pelėsinų grybų įtaka Lietuvos juodmargių veislės karvių sveikatai ir kai kurioms kepenų funkcijoms. 4 mėn karvėms kasdien buvo duodama 4–6 kg miežinių miltų, kurių viename grame buvo *Fusarium* genties grybų 4,0 · 10⁴, *Penicillium* genties grybų 1,1 · 10⁴, *Trichotcheum* genties *T.roseum* grybo 2,9 · 10⁴ ir *Alternaria* genties grybų 2,2 · 10⁴ sporų.

Pelėsiniai grybai miežiniuose miltuose rasti Lietuvoje taikomu 13496.6-71 LST ISO 7954-98 metodu. Gyvulių sveikata įvertinta ištyrus kliniškai bei atlikus morfologinius kraujo (eritrocitų ir leukocitų) tyrimus klasikiniiais metodais ir biocheminius kraujo tyrimus: hemoglobino kiekis nustatytas Salio metodu, šarmų rezervas (imlumas rūgštims) – Veltmano ir Klimešo modifikuotu N. Rajevskio metodu. Kepenų funkcijoms įvertinti tirta: biologinių skysčių analizatoriumi „Hitachi“ fermentų alanino aminotferazės ir šarminės fosfatazės aktyvumas kraujo serume ir kraujo serumo bendrųjų baltymų kiekis, o turbodimetriniu (nifiliometriniu) Olli Makkardo Karpiuko modifikuotu metodu – kraujo serumo baltymų frakcijų tarpusavio santykis. Minkštųjų audinių (ir raumenų) patologijų ieškota tuo pačiu „Hitachi“ prietaisu nustatant fermento aspartato aminotferazės aktyvumą kraujo serume. Ilgą laiką karvės, kasdien gaunančios pelėsiniais grybais užkrėstų miltų, suserga mikotoksikoze. Ji pasireiškia apetito stoka, prieskrandžių hipotonija, kloniniais peties juostos ir šlaunų raumenų traukuliais, kepenų funkcijų sutrikimu, sulėtėjusia hemopoezės ir hemoglobino sinteze, kraujo serume padaugėjusiais alanino aminotferazės ir aspartato aminotferazės fermentais.

Raktažodžiai: albuminas, alanino aminotferazė, aspartato aminotferazė, bendrieji baltymai, hemoglobinas, kraujas, kepenys, pelėsiniai grybai, šarminė fosfatazė.